

EK:n kilpailuselvitys

18.2.2016

Taustaa

- EK edellyttää yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan tasavertaista asemaa
- Silloin kun julkisen sektorin on perusteltua kilpailla markkinoilla, sen on toimittava samoin pelisäännöin yksityisten kanssa
- Viranomaisen näkökulmasta pieni markkinainterventio voi haitata suuresti yritysten toimintaedellytyksiä
- Sipilän hallitusohjelmassa luvataan avata julkisia markkinoita, edistää markkinoiden toimintaa ja vapaata kilpailua, purkaa kilpailua estävää sääntelyä ja normeja

Mitä tähän asti on tehty

- EU:n komissiolle on tehty viimeisen 10 vuoden aikana lukuisia kanteluita Suomen valtiota vastaan
  - Komissio on velvoittanut Suomen muuttamaan kansallista sääntelyä
- Vuonna 2013 lisättiin kuntalakiin velvoite yhtiöittää kuntien toiminta kilpailluilla markkinoilla
  - Velvoitteesta liikaa poikkeamismahdollisuuksia
  - Kunnat ovat noudattaneet velvoitetta huonosti – valvonta ei toimi
- Samana vuonna lisättiin kilpailulakiin kilpailuviranomaisen toimivalta puuttua julkisen sektorin aiheuttamiin kilpailun vääristymiin
  - Toimivalta rajoitettua, valvonnan resursointi niukkaa

Selvitys

- Tehtiin tiiviissä yhteistyössä jäsenliittojen ja –yritysten kanssa
- Koskee välillisesti kaikkia EK:n toimialoja, mutta erityisesti niitä, joilla kunnat ja valtio kilpailevat yritysten kanssa
- Perustuu konkreettisiin esimerkkeihin
- Tuo esiin kilpailuneutraliteettiongelmia aiheuttavia ilmiöitä
- Tarjoaa selkeät korjauskeinot havaittuihin ongelmiin
- Osoittaa hallitukselle, mitä sääntelyä on ensimmäiseksi purettava ja muutettava

Kilpailuneutraliteettiongelmia aiheuttavat tekijät

- 1) Hankintasäätely sallii viranomaisen tehdä hankintoja ilman kilpailuttamista omalta sidosyksiköltään
- 2) Julkiselle toimijalle annetaan yksinoikeus tuottaa palvelua
- 3) Julkinen toimija hyödyntää verovaroja kilpailussa
- 4) Verotusta, maksukyvyttömyyttä tai työeläkevakuuttamista koskeva säätely suosii kuntia
- 5) Viranomaiset suosivat julkista päätöksenteossa
- 6) Yksityistä palveluntuottajaa valvotaan tiukemmin kuin julkista

Poimintoja eri sektoreilta

- Yksityinen **perusopetuksen** järjestäjä voi saada kotikuntakorvausta vain 94 % korvauksesta, jonka samaa opetusta järjestävä kunta saa
- Terveydenhuoltolaki antaa kunnille mahdollisuuden hankkia **ensihoitopalvelut** ilman kilpailuttamista pelastuslaitoksilta
- Vain kunnalliset osakeyhtiöt voivat valita kahden **eläkejärjestelmän** välillä
- **Tehostetussa palveluasumisessa** vähimmäismitoitus asetettu vain yksityisille palveluntuottajille
- Vain viranomaisen ostamien **joukkoliikennepalvelujen** tuottamiseen voi saada täysimääräisen tuen
- Selvityksessä yli 50 käytännön esimerkkiä kymmeniltä toimialoilta

EK:n edellyttämät toimenpiteet

- Sektorikohtainen lainsäädäntö on perattava pikaisesti
- Sääntelyn ohella puututtava epäreiluihin käytäntöihin
- Hankintalakiin tiukat rajat markkinoille menoon
- Yhtiöittämisvelvollisuutta noudatettava
- Kilpailuneutraliteettivalvontaan lisää tehoa
- Kunnan ydintehtävät ja suhde markkinoihin tarkistettava

Mitä hyvää tästä seuraisi

- Markkinat avautuvat, palveluntuottajien määrä kasvaa
- Julkisten palveluiden tuottavuus paranee
- Verovaroja käytetään tehokkaasti ja järkevästi
- Yritystoiminnan esteitä poistuu
- Terve kilpailu lisääntyy yksityisillä ja julkisilla markkinoilla
- Syntyy uusia toimintatapoja, innovaatiot mahdollistuvat
- Kansalaisten valinnanvara ja palvelut paranevat
- Läpinäkyvyys lisääntyy, kustannukset ja eri tuotantotavat vertailtavissa

Kiitos!